

**HALKLARIN
DEMOKRATİK
PARTİSİ**

HUKUK VE İNSAN HAKLARI KOMİSYONU RAPORU

2018

İÇİNDEKİLER

- A- GİRİŞ
- B- HDP'YE YÖNELİK SİYASİ OPERASYONLAR
- C- OHAL BİLANÇOSU
- D- TÜRKİYE'NİN AIHM KARNESİ
- E- CEZAEVLERİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ
- F- İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ
- G- KADININ HAKLARI
- H- ÇOCUK İSTİSMARI VE ÇOCUK İŞÇİLER
- İ- İŞ CİNAYETLERİ
- J- KÜRT İLLERİNDE DEVAM EDEN ÇATIŞMALI SÜRECİN BİLANÇOSU
- K- EKOLOJİ

A- GİRİŞ

Milyonlarca insanın ölümüne, yerinden edilmesine, sınırların değişmesine yol açan İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, 10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 70. Yılına girerken, Türkiye 2015 yılında başlayan ve günümüze değışiddetlenerek artan çatışmalı sürecin gölgesinde insan haklarının yok sayıldığı bir ülke olarak 2019 yılına doğru ilerlemektedir. 2016 yılında gerçekleşen darbe teşebbüsü ve sonrasında ilan edilen Olağanüstü Hal ile en temel insan hakları ihlal edilmiştir. Yalnızca sayısal verilere dahi bakıldığında Türkiye nüfusunun %50'si belli bir ideolojiyi desteklemediği için sistematik olarak hak ihlallerine maruz bırakılmıştır.

OHAL baskısı altında, gözaltı ve tutuklamaların kesintisiz devam ettiği, kolluk gücü şiddetinin, fişlenmenin zirveye ulaştığı bir dönemde yapılan 16 Nisan 2017 referandumu ile "Türk Tipi Başkanlık Sistemi" kabul edilmiş, zaten uygulamada olan bu otoriter sistem böylelikle resmîyet kılıfına büründürülmüştür. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçimlerinin öncesinde, sırasında ve sonrasında yüzlerce hile ve baskı kullanılarak, Cumhurbaşkanı adayımız Selahattin Demirtaş ve seçilmiş milletvekilleri, siyasetçiler ve aktivistler cezaevinde tutularak muhalefetin demokratik bir süreç olması gereken seçimlere adil bir şekilde katılımı büyük ölçüde engellenmiştir. 2015 yılından beri kısıtlı ölçüde erişilen haklar 2018 yılında neredeyse tümüyle ortadan kaldırılmıştır. 27 Mayıs 1995'ten beri Galatasaray Lisesi önünde yakınlarının akıbetini sormak için toplanan Cumartesi Anneleri eylemi 700. Haftada polis saldırısı ile engellenmiş, bu haftadan sonra Cumartesi İnsanları'nın Galatasaray Lisesi önünde toplanması yasaklanmıştır. Oturma eylemi son olarak 714. haftasında da polis engeli ile karşı karşıya kalmıştır. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, geçmişte zorla kaybedilen insanların faillerini aklayarak *"Bu kişiler Eminönü'nde gezerken mi kayboldu"* ifadesini kullanmış, "Cumartesi annelerine" "paçoz" diyerek hakaret etmiştir. Mafya vari söylemleri ile bilinen İçişleri Bakanı, Türkiye'nin 3. büyük partisinin Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ı arayarak tehdit etmekten, HDP üyelerine kanıta dayanmayan suçlamalarda bulunmaktan çekinmezken, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ise yargı kararlarına uymayacağını açık bir şekilde dile getirmektedir. HDP Hakkari Milletvekili Leyla Güven, milletvekili seçildiği halde hala tutuklu olarak cezaevinde tutulmaktadır. Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Güven, 33 gündür İmralı'da mutlak tecrit altında tutulan Abdullah Öcalan'a yönelik hukuksuz ve insanlık dışı bu uygulamanın sona erdirilmesi için açlık grevindedir.

AKP'nin "işkenceye sıfır tolerans" iddiasına rağmen son yıllarda işkence vakaları artmış, özellikle sokakta, polis araçlarında, toplantı ve gösterilere müdahale sırasında yani "resmi gözaltı" yerleri dışında işkence, insan onuruna aykırı kötü muamele sıklıkla kullanılır hale gelmiştir. Özellikle güvenlik güçlerinin toplantı ve gösterilere biber gazı, basınçlı su ve plastik mermi kullanarak vahşi müdahalesi, yakalama ve gözaltı işlemleri sırasında başvurdukları linç düzeyinde kaba dayak uygulamaları işkence kavramına yeni bir boyut kazandırmıştır.

Kürt illerinde yoğun bir şekilde kullanılan zırhlı araçlar sivillerin ölümüne neden olmakta, bu ölümde payı olan kolluk glerine ise hiçbir yaptırım uygulanmamaktadır. Kürt siyasetilerine yönelik gün aşırı gözaltı operasyonları düzenlenmekte, bu operasyonlar sırasında insanların kapıları kırılmakta, eşyaları talan edilmekte, operasyon düzenlenen evlerde bulunan yurttaşlar tehdit edilerek kafalarına silah dayatılmaktadır.

Sivil siyasetçiler dışında hak savunucularına yönelik yargı ve polis baskısı da devam etmektedir. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Savunucularının Korunması Bildirgesi'ne rağmen, Türkiye'de İnsan Hakları Derneği, Af rgt, TİHV gibi yıllardır hak alanında çalışma yürüten kuruluşların yeleri gözaltına almış, tutuklanmış, AKP medyası tarafından uydurma haberler ile hedef gösterilmişlerdir.

Günlük olarak ilan edilen sokağa çıkma yasakları, uzun süreli özel güvenlik bölgeleri, zırhlı araçların neden olduğu ölümler, gözaltında ve cezaevlerinde kolluk gücü tarafından uygulanan işkence, yargı tehdidi ile sindirilmeye çalışılan hak örgütleri, siyasetçiler ve aktivistler, hız kesmeden devam eden doğa talanı, sistem içinde gtlmeye çalışılan işçi sınıfı, kanunların etkin uygulanmayışı nedeniyle katledilen kadınlar, İmralı'ya uygulanan insanlık dışı, hukuksuz tecrit göz önünde bulundurulduğunda mevcut yönetimin yegane derdinin kendi öz refahı olduğu anlaşılmaktadır.

İnsan haklarından, demokrasiden bihaber bu yönetimi ve onun politikalarını kabul etmiyoruz. Bu politikalara karşı direnmeye, tüm yurttaşlar için eşit ve adil bir yaşamı inşa edene değin haklı mücadelemize kararlılıkla devam edeceğimizin sözünü veriyoruz. Uluslararası sözleşmeler ve kanunlarca koruma altına alınmış hak ve özgürlüklerin 2019 yılında kağıt üstünde kalmayacağını temenni ediyoruz.

B- HDP'YE YÖNELİK SİYASİ OPERASYONLAR

Siyasi partiler, yerel seçimler için hazırlıklarına devam ederken, HDP bir yandan AKP yönetimi güdümündeki yargı ve polis gücü işbirliği ile yürütülen operasyonlara karşı mücadele etmekte diğer bir yandan ise kayyum uygulaması ile gaspedilen belediyelerin yeniden halk iradesine dönmesi için yerel seçimlere yönelik çalışmalarını yürütmektedir. Yalnızca 2018 yılında en az 2000 üyemiz veya destekçimiz gözaltına alınmış, en az 500'ü tutuklanmıştır.

Tutuklu Vekiller: Halihazırda 14'ü eski milletvekili (26. Dönem seçilen Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, İdris Baluken, Çağlar Demirel, Selma Irmak, Gülser Yıldırım, Burcu Çelik Özkan, Ferhat Encü, Abdullah Zeydan, Sırrı Süreya Önder, 25. Dönemde seçilen Edibe Şahin ve Şafak Özanlı, 23. Dönemde seçilen Aysel Tuğluk, 24. Dönem Milletvekili ve DBP EŞ Genel Başkanı Sebahat Tuncel ve Halil Aksoy), CHP 26. dönem milletvekili Eren Erdem ile 27. dönem milletvekili olan ve 33 gündür tecritin kaldırılması için açlık grevinde olan Hakkari Milletvekili Leylan Güven olmak üzere geçmiş ve yeni dönem seçilmişler cezaevindedir.

Leyla GÜVEN:Hakkari Milletvekili Leyla Güven hakkında 29 Haziran 2018 tarihinde yani milletvekili seçildikten 5 gün sonra verilen tahliye kararına rağmen, Savcılık tarafından yapılan itiraz sonrası Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi, Güven'in tutukluluk halinin devamına karar verdi.

Ceza alan tutuklu siyasetçiler;

- Önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş'ın tutuklu olarak yargılandıkları dosyaları devam etmektedir.
- Figen Yüksekdağ'ın yerel mahkemelerce verilen ve üst mahkemelerce onaylanan cezaları bulunmaktadır. 10 aylık propaganda cezasının onaylanması ile (ADANA 7. Ağır Ceza) 21 Şubat 2017 tarihinde kararın mecliste okunması ile milletvekilliği düşürüldü.
- Önceki dönem Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'ın 2013 Newroz'unda yaptığı konuşma gerekçe gösterilerek 'Örgüt Propagandası Yapmak' suçlaması ile 4 yıl 8 ay ceza verilmiş, bu ceza AİHM'in Demirtaş'ın tutuksuz yargılanması yönünde verdiği karar sonrası ivedilikle İstinaf Mahkemesi tarafından yapılan itiraz red edilerek karar onaylanmış, AİHM'in verdiği karar böylelikle bertaraf edilmiştir.
- İdris Baluken: 16 yıl 8 ay (Onandı)
- Çağlar Demirel: 7 yıl 6 ay (İstinaf Mahkemesi reddetti, Yargıtay'a gitti; Yargıtay bozup tekrar İstinaf Mahkemesi'ne yolladı.)
- Abdullah Zeydan: 8 yıl 1 ay 15 gün (Onandı)
- Selma Irmak: 10 yıl (2,5 yıllık propaganda cezası onandı)
- Burcu Çelik Özkan: 7 yıl 3 ay (Yargıtay'da)
- Aysel Tuğluk: 10 yıl(Yargıtay'da)
- Ferhat Encü: 4 yıl 7 ay 10 gün (Onandı)
- Gülser Yıldırım (İstinaf Mahkemesi'nde bozulan dosya yerel mahkemede yeniden görülmektedir)

Ceza alıp tutuklu olmayan seçilmişler;

- Behçet Yıldırım
- Lezgin Botan
- Leyla Birlik
- Ziya Pir
- Altan Tan
- Dilek Öcalan
- Ahmet Yıldırım
- Osman Baydemir
- Adem Geveri
- Mahmut Toğrul
- Besime Konca
- Nursel Aydoğan

Tutuklu PM ve MYK Üyeleri: Mahfuz Gülerüz, Gülay Gün Bilici, Tuna Aydın, Hacı Mehmet Bozdağ, Zeki Koç, Aysel Tuğluk, Şafak Özanlı

Kayyum Atanan Belediyeler: Şubat 2018 itibarıyla DBP'li;

- 3 büyükşehir belediyesi olmak üzere 10 il,
- 74 ilçe
- 10 belde

olmak üzere toplamda **94DBP'li belediyeye**liçişleri Bakanlığı tarafından kayyum atanmıştır.OHAL'in ilan edilmesinin hemen akabinde, 01.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Belediye Kanununda yapılan değişlikle, belediye eş başkanları ile meclis üyelerini görevden alma yetkisi getirildi ve yerine 15 gün içerisinde görevlendirme yapılması hüküm altına alındı. Bu tarihten itibaren 71 DBP'li belediye eş başkanı tutuklandı, 96 DBP'li belediyeye kayyum atandı, 7 belediyenin ise yetkileri mülki amirliklere devredildi. AKP ve MHP'li belediyelere atanan kayyımlar meclis üyeleri arasından seçilirken, DBP'li belediyelere atanan kayyımlar kaymakam ve vali gibi kamu görevlileri arasından seçildi. DBP'li belediye eş başkanlarının görevden alınması için herhangi bir yargı kararı beklenmeyerek bir hukuk garabetine imza atıldı.

Tutuklanan Belediye Eş Başkanları: Ağustos 2015 tarihinde başlayan gözaltı ve tutuklamalar ile şu ana değin 93 belediye eşbaşkanı tutuklanmış,halen 29'u tutuklu olmak üzere 50 belediye eşbaşkanı cezaevinde bulunmaktadır.

TUTUKLU BELEDİYE EŞ BAŞKANLARI

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı	Gültan Kışanak
Diyarbakır Kulp Belediyesi Eş Başkanı	Sadiye Süer Baran
Diyarbakır Dicle Belediyesi Eş Başkanı	Zülfiye Kişmir
Mardin Derik Belediyesi Eş Başkanı	Abdülkerim Erdem
Mardin Dargeçit Belediyesi Eş Başkanı	Zeynep Sipçik
Mardin Kızıltepe Belediyesi Eş Başkanı	Leyla Salman
Mardin Kızıltepe Belediyesi Eş Başkanı	İsmail Asi
Mardin Ömerli Belediyesi Eş Başkanı	İpek Güneş
Mardin Nusaybin Belediyesi Eş Başkanı	Sara Kaya
Mardin Artuklu Belediyesi Eş Başkanı	Sevinç Bozan
Van Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı	Bekir Kaya
Van Saray Belediyesi Eş Başkanı	Abdülkadir Çalışkan
Van Çatak Belediyesi Eş Başkanı	Evin Keve
Siirt Baykan Belediyesi Eş Başkanı	Ali Aydın
Siirt Veysel Karani Belediyesi Eş Başkanı	Enes Cengiz

Şemdinli Belediyesi Eş Başkanı	Seferi Yılmaz
Ovakışla Belediyesi Eş Başkanı	Ahmet Demir
Ovakışla Belediyesi Eş Başkanı	Servin Karakoç
Güroymak Belediyesi Eş Başkanı	Mehmet Emin Özkan
Dersim Belediyesi Eş Başkanı	Nurhayat Altun
Urfa Halfeti Belediyesi Eş Başkanı	Mustafa Bayram
Malazgirt Belediyesi Eş Başkanı	Memnune Söylemez
Malazgirt Belediyesi Eş Başkanı	Halis Coşkun
Ağrı Tutak Belediye eş başkanı	Fırat Öztürk
Doğubeyazıt Belediye Eşbaşkanı	Delal Tekdemir
Doğubeyazıt Belediye Eşbaşkanı	Murat Rohat Özbay
Bulanık Belediyesi Eş Başkanı	Figen Yaşar
Muş konukkuran Belediyesi Eş Başkanı	Bülent Ateş
Mersin Akdeniz Belediyesi Eş Başkanı	Mehmet Fazıl Türk

HÜKÜM GİYEN BELEDİYE EŞ BAŞKANLARI

Diyarbakır Sur Belediye Eş Başkanı	Seyit Narin
Van Erciş Belediyesi Eş Başkanı	Diba Keskin

Hakkari Belediyesi Eş Başkanı	Dilek Hatipoğlu
Hakkari Belediyesi Eş Başkanı	Nurullah Çiftçi
Dersim Belediyesi Eş Başkanı	Mehmet Ali Bul
Diyarbakır Lice Belediyesi Eş Başkanı	Rezan Zuğurli
Bitlis Belediyesi eş Başkanı	Hüseyin Olan
Mutki Belediyesi Eş başkanı	Özcan Birlik
Diyarbakır Eğil Belediyesi Eş Başkanı	Petek Çapanoğlu
Diyarbakır Sur Belediye Eş Başkanı	Fatma Şık Barut
Silvan Belediyesi Eş Başkanı	Zuhal Tekiner
Karayazı Belediyesi Eş başkanı	Zeynep Han Bingöl
Mardin savur Belediyesi Eş Başkanı	Gurbet Tekin
Ağrı Belediyesi Eş Başkanı	Mukaddes Kubilay
Siirt Eruh Belediyesi Eş Başkanı	Hüseyin Kılıç

Yolalan Belediyesi Eş Başkanı	Felemez Aydın
Hizan Belediyesi Eş Başkanı	İhsan Uğur
Siirt Belediyesi Eş Başkanı	Tuncer Bakırhan
Urfa Bozova Belediyesi Eş Başkanı	Zeynel Taş
Bulanık Belediyesi Eş Başkanı	Rahmi Çelik
Varto Belediyesi Eş Başkanı	Sabite Ekinci
Bitlis Güroymak Belediyesi Eş Başkanı	Mehmet Emin Özkan

24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçimleri Hak İhlalleri

1. Türkiye seçimlere OHAL koşullarında girmiştir. Eşit ve adil bir seçim çalışması yürütülememiştir. Zor, baskı ve hile ile seçim sonuçları manipüle edilmiştir. Meclis çoğunluğunun AKP-MHP ittifakına geçmesi için devletin tüm imkanları seferber edilmiş, HDP'nin baraj altında bırakılması için yalan ve iftira kampanyası başlatılmıştır. HDP'nin tüm bu haksız koşullara rağmen barajı geçmesi bir başarıdır, ancak seçimlerin özgür, adil ve eşit koşullarda yapılamamış olması seçim sonuçlarının meşru olmadığını göstermektedir. Önceki seçimlerde istifa etmesi anayasal olarak düzenlenmiş olan İçişleri ve Adalet Bakanlarının bu seçimlerde istifa etmemelerinin olumsuz sonuçları da seçimlere gölge düşürmüştür.
2. Cumhurbaşkanı adayımız Sayın Selahattin Demirtaş, yapılan tüm itirazlara rağmen seçim kampanyasını cezaevinden yürütmek zorunda kalmıştır. Dünya demokrasi tarihine koca bir ayıp olarak geçen bu süreçte, gençler emekçiler, kadınlar birer Demirtaş olarak kampanya yürütmüştür. Erdoğan başta olmak üzere hükümet yetkilileri Demirtaş'a kampanyaları boyunca yalan ve iftiralar atmış, algı yaratmaya çalışmıştır. Bir tek miting bile yapamayan Demirtaş'ın aldığı oy oranı ortadadır.

Demirtaş'ın cezaevinde tutulması gayri meşrudur. Demirtaş derhal serbest bırakılmalı, özgürlüğüne kavuşmalıdır.

3. AKP-MHP ittifakının seçim kampanyası boyunca kamu kuruluşları dahi seferber edilmiş, mevcut bütçenin dışında örtülü ödenek de kullanılmıştır. İşsizlik sigortası fonundan yaklaşık 5 milyar TL AKP-MHP ittifakının seçim çalışmalarında kullanılmıştır. 200 binden fazla kişiye (hane) toplum yararına programlar (TYP) adı altında işsizlik fonundan ödeme yapılmıştır.
4. Başbakan'dan bakanlara, valilerden kaymakamlara kadar hükümetin ve devletin bütün idari birimleri seferber edilmiş, hukuki ve ahlaki ilkeler çiğnenerek kaynak kullanılmıştır. Yurttaşlar bizzat aşıyla, işiyle, rızısıyla tehdit edilerek baskı altına alınmıştır.
5. Evleri yakılıp yıkılanlara verilecek TOKİ evleri bile tehdit ve şantaj aracına dönüştürülmüştür. Bir çok yerde valiler, "AKP'ye oy vermezseniz hizmet gelmez" diyebilmiştir.
6. Sandık birleştirme kararları ile yaklaşık 200 bin oyu etkileyecek sandık taşınmıştır. Halk iradesine daha seçimler başlamadan darbe vurulmuştur. Kayyum atanan belediyelerin kaynakları açılış ve mitinglere lojistik destek için seferber edilmiştir. Kamusal bir hizmet olan toplu taşıma hizmeti bile çoğu yerde AKP-MHP ittifakının emrine verilmiştir.
7. Sandık kurulu üyeliklerine başvurular için çok kısa bir süre tanınmış ve birçok yerde başvuran kamu görevlileri herhangi bir yerde hiçbir gerekçe sunulmadan görevlendirme yapılmamıştır. Yapılan bazı görevlendirmeler gerekçe gösterilmeden iptal edilmiştir.
8. Seçim günü birçok yerde müşahitlerin ulaşımı engellenmiş veya müşahitler görevlerini tehdit, saldırı veya baskı altında yapabilmıştır. Seçimden önceki hafta birçok ilde müşahitlerimiz başta olmak üzere birçok ilde parti çalışanlarımıza yönelik gözaltılar ve bu yönde kriminalize etme girişimleri olmuştur.
9. Sadece muhalefete yönelik baskı, yaratılan korku iklimi, devlet imkanlarının adaletsiz kullanımı değil; medya organları da hükümetin ve Erdoğan'ın bir saldırı aracına dönüşmüştür. Bu araçlarla bir yandan muhalefet itibarsızlaştırılıp kriminalize edilirken, diğer yandan halk yalan bombardımanına tabi tutulmuştur. Devletin kurumu olarak tarafsız olması beklenen TRT'de, yasadan kaynaklı zorunlu konuşmalar hariç HDP'ye hiç yer verilmemiştir.
10. Seçimleri izleyen ulusal ve uluslararası bağımsız gözlem heyetleri engel ve müdahale ile karşılaşmışlardır.
11. Suruç'ta AKP'li vekil adayının, silahlı koruma ordusuyla yaptığı seçim çalışmasında çıkan tartışmada 4 kişi yaşamını yitirmiştir. Hastaneye kaldırılan yaralı bir yurttaşgüvenlik güçlerinin ve kameralarının önünde oksijen tüpü ile kafasına vurularak, diğer yaralı ise boğazı bıçak ile kesilerek katledilmiştir. Hükümet sözcüleri ve Erdoğan olayı soruşturmak yerine saldırıya uğrayan aileyi "terörist" olmakla suçlamıştır. Bu provokasyon partimizin sağduyulu yaklaşımıyla bertaraf edilmiştir.

12. Sadece partimize değil, diğer muhalif partilere saldırı ve linç girişiminde bulunulmuştur. Bu saldırılar tek tek kayıt altına alınmıştır.
13. Kriz masamıza 22 şehirden 100 ihlal ihbarı gelmiştir. Bu ihbarların 22 tanesi sadece Şanlıurfa'dan gelmiş ve çoğunluğu blok/açık oy kullanımı ve sandık görevlilerinin tehdit edildiğine yönelik ihbarlardır. AKP Şanlıurfa milletvekili adayı Halil İbrahim Yıldız ve beraberindeki 200 kişilik silahlı grubun Suruç'ta okulları dolaşarak görevlileri ve seçmenleri tehdit ederek blok oy kullandıkları yönünde ihbarlar yoğunluktadır.
14. Suruç'ta seçmenin silahla tehdit edilmesi sonrası çıkan olayda 3 HDP'li bıçakla hafif yaralanmıştır. Erzurum'un Karaçoban ilçesinde de aralarında kan davası olan ve Karaçoban Kaval İMKB İlkokulu'nda oy kullanan iki aile arasında, silahlı çatışmada 4 kişi yaşamını yitirmiştir.
15. HDP'nin Ankara Keçiören ilçe binasına, Urfa Viranşehir ilçe binasına, İstanbul Esenler, Ümraniye, Çekmeköy ve Sultanbeyli ilçe binalarına ve Bolu il binasına içinde parti çalışanlarımız varken saldırılar gerçekleştirilmiştir. Birçok yerde seçim bürolarımıza, araçlarımıza ve stantlarımıza yönelik saldırılar gerçekleşmiş ve saldırganlara yönelik çoğu zaman herhangi bir işlem yapılmamıştır.

58 GÜNLÜK SEÇİM SÜRECİ BİLANÇOSU

Toplatma/Yasaklama/Engelleme/Saldırı/Tehdit Sayısı	Gözaltına alınan Kişi Sayısı	Tutuklanan Kişi Sayısı	Yaşamını yitiren kişi sayısı	Yaralanan Kişi Sayısı
114	394	18	8	54

14.05.2018 - 22.06.2018 Tarihleri Arasında Siyasi Partiler ve Cumhurbaşkanlığı Adaylarının TRT Kanallarında Yer Aldığı Süreler

[Haber Bültenleri, Canlı Yayınlar ve Yorum Programları (Zorunlu Propaganda Süreleri Dahil)]

	TRT 1	TRT Haber	TRT 6 (KURDİ)	Genel Toplam (sa:dk:sn)
Cumhur İttifakı ve R. Tayyip Erdoğan	08:55:11	105:52:17	66:21:00	181:08:28
CHP ve Muharrem İnce	01:41:18	12:04:21	01:55:20	15:40:59
İYİ Parti ve Meral Akşener	00:27:47	02:14:59	00:55:15	03:38:01
HDP ve Selahattin Demirtaş	00:02:01	00:30:00	0	00:32:01
SP ve Temel Karamollaoğlu	00:08:23	00:20:36	00:51:00	01:19:59
HÜDAPAR -	0	00:10:00	01:22:10	01:32:38
Vatan Partisi ve Doğu Perinçek	00:06:41	00:30:28	00:01:00	00:38:09

Zorunlu yasadan kaynaklı konuşma süreleri dışında HDP ve Selahattin Demirtaş'ın ekrana yansımaya süresi toplam sadece 2 dakika 1 sn olmuştur.

C- OHAL BİLANÇOSU

20 Mart 2018 tarihi itibarıyla 20 aylık OHAL döneminde:

En az 160.000 kişi hakkında gözaltı işlemi uygulandı.

Hakkında tutuklama kararı verilerek tutuk evlerine konulan kişi sayısı en az 228.137 kişi oldu.

Ceza ve tutukevleri nüfusu aşırı kalabalıklaştı. 208.830 kişilik kapasiteye sahip ceza ve tutukevlerinde tutulanların sayısı 224.974 kişiye ulaştı.

Cumhuriyet savcılarının 2016 yılında 155000 kişi hakkında "silahlı örgüte" üye olmak suçundan soruşturma açtı.

112.679 kişi hakkındaki ömür boyu ihraç kararı devam etti.

Milli Eğitim Bakanlığının Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü tarafından sağlanan izin ile faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarının kapatılmasının ardından 22.474 kişinin çalışma lisansı iptal edildi ve herhangi bir eğitim kurumunda görev almaları yasaklandı.

1064 özel eğitim kurumu (anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise), 360 özel kurs ve etüd merkezi, 847 öğrenci yurdu, 47 özel sağlık merkezi, 15 özel vakıf üniversitesi, 2 konfederasyona bağlı 29 sendika, 1419 dernek, 145 vakıf, 174 medya ve yayın kuruluşu kapatıldı. Ayrıca 985 ticari işletme Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredildi.

94'ü Demokratik Bölgeler Partisinden olmak üzere 99 Belediyeye Kayyum atandı.

Kaynak: IHOP

D- TÜRKİYE'NİN AİHM KARNESİ

AİHM'in sağladığı istatistiklere göre, 1959-2017 yılları arasında AİHM'de Türkiye'nin taraf olduğu tam 3.386 dava görülmüş. Bu davaların verilen karara göre dağılımı ise şöyle:

1959-2017	Toplam Görülen Dava Sayısı	AİHS'in en az 1 maddesinin ihlal edildiği hükmü verilen dava sayısı	AİHS'in hiçbir maddesinin ihlal edilmediği hükmü verilen dava sayısı	Dostane çözüm ile sonlanan/Kayıttan düşürülen dava sayısı	Diğer hükümler (adil tazmin, revizyon, ilk itiraza katılma, görevsizlik)
Türkiye	3.386	2.988	77	211	110

Türkiye'nin AİHS maddelerinden en az birini ihlal ettiğine dair kararların, AİHS maddelerine göre dağılımı ise şöyle (tek bir davada birden fazla madde konu olabildiği için tablodaki toplam sayı karara varılan dava sayısından yüksek çıkmaktadır):

İhlal Edilen AİHS'nde Yer Alan İnsan Hakları	Dava Sayısı
Yaşam hakkı (md. 2)	136
Etkin soruşturma hakkı (md. 2 dahilinde)	209
İşkence yasağı (md.3)	31
İnsanlık dışı ve aşağılayıcı muamele (md. 3)	316
Etkin soruşturma hakkı (md. 3 dahilinde)	210
Özgürlük ve güvenlik hakkı (md. 5)	726
Adil yargılanma hakkı (md. 6)	878
Yargılanma süresi (md. 6)	594
AİHM kararlarının uygulanmaması (md. 6 dahilinde)	63
Kanunsuz ceza olmaz (md. 7)	4
Özel ve aile hayatına saygı (md. 8)	104
Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü (md. 9)	11
İfade özgürlüğü (md. 10)	281
Toplanma ve dernek kurma özgürlüğü (md. 11)	84
Etkili başvuru hakkı (md. 13)	272
Ayrımcılık yasağı (md.14)	16
Mülkiyetin korunması (Ek protokol 1 md.1)	657
Eğitim hakkı (Ek protokol 1 md. 2)	6
Serbest seçim hakkı (Ek protokol 1 md. 3)	10
AİHS'in diğer maddeleri	32

Bilindiği üzere, AİHM'in ihlal kararı verdiği davalarda tazminat ödenmesi söz konusu. Adalet Bakanlığı'nın 2017 faaliyet raporuna göre 2012'den bu yana Türkiye'nin AİHM kararları çerçevesinde ödediği tazminat miktarları şöyle:

Yıllar	Tazminat Miktarı (TL)
2012	3.929.200,41
2013	10.581.273,65
2014	13.994.593,24
2015	4.617.657,16
2016	22.050.119,91
2017	52.341.447,73
Toplam (2012-2017)	107.514.292,10

2012'den önceki dönemlerde ödenen tazminatlar;

Yıllar	Tazminat Miktarı (TL)
2004 (Mayıs'tan itibaren)	22.227.431,00
2005	16.218.875,48
2006	13.847.145,88
2007	26.221.833,85
2008	10.391.440,84
2009	11.662.799,72
2010	33.099.333,12
2011	37.137.069,80
Toplam (2004-2011)	170.805.929,69

2004-2017 arasında Türkiye AİHM'in verdiği ihlal kararları doğrultusunda 278 milyon TL'lik tazminat ödemiştir.

Demirtaş vs. Türkiye başvurusunda AİHM, Anayasa Mahkemesi de dahil olmak üzere, mahkemeler tarafından yeterli gerekçe sunulmadığı için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin kişi özgürlüğü ve güvenliğinin güvence altına alındığı 5. maddenin 3. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir. AİHM ayrıca Demirtaş'ın tutukluluğunun hem kendisi hem de temsil ettiği seçmenler açısından 16 Nisan referandumu ve 24 Haziran seçimlerinde tutuklu olarak cezaevinde tutulmasının, TBMM faaliyetlerinden men edilmesinin ve dolayısıyla siyasi faaliyetlerini yürütememesinin AİHS'nin 1 Numaralı Protokol'ünün 3. maddesinde güvence altına alınan serbest seçim hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'deki genel siyasi durumu dikkate alarak Demirtaş'ın tutuklanmasının ardında yatan nedenin ve hakkındaki hak sınırlandırmalarının birincil amacının çoğulculuğu boğmak ve siyasi tartışma özgürlüğünü kısıtlamak olduğunu vurgulamıştır. Buna göre tehdit altında olanın yalnızca Demirtaş'ın bireysel hak ve özgürlükleri değil, tüm demokratik sistem olduğu sonucuna ulaşarak Sözleşme'nin 18. Maddesi ile haklara getirilecek kısıtlamaların sınırlandırılmasının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Karar ile hükümetinin ne yapması gerektiğine işaret edilmiş ve evrensel hukukun gereğinin yerine getirilerek Demirtaş'ın derhal serbest bırakılması istenmiştir. AİHM kararı bütün tutuklu seçilmişler ve gazeteciler ve tüm düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında tutulanlar açısından emsal niteliğindedir.

Yürütme yetkililerinin karardan hemen sonra üst üste yaptığı açıklamalar, iktidarın son 3 yıldır Türkiye'de inşa ettikleri hukuksuzluk düzeninden vazgeçmek istemediğini göstermektedir. Cumhurbaşkanı ve Dışişleri Bakanı tarafından yapılan açıklamaların aksine AİHM kararları bağlayıcıdır. Yetkililerin, AİHM kararına rest çekmesinin muhatabı uluslararası hukuktur, özgür insanlıktır. Böylesine bir tutum, AKP'nin içeride yarattığı yasadızlık, kanun tanımama pratiğini uluslararası hukuka dayatması anlamına gelir ki bunun son örneği Demirtaş kararında yaşanmıştır.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi İkinci Ceza Dairesi, İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi Partimizin önceki dönem Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş hakkında verdiği 4 yıl 8 ay, önceki dönem İstanbul Milletvekilimiz Sırrı Süreyya Önder hakkında verdiği 3 yıl 6 ay hapis cezasına yapılan itirazı reddetti. Aynı gün Diyarbakır 8'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nin, önceki dönem grup başkanvekilimiz İdris Baluken'e "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçundan verilen cezaya yapılan itiraz Yargıtay tarafından red edilerek karar onaylanmıştır.

İstinaf Mahkemesindeki 1700 esas numaralı benzer dosyalar bile aylardır incelenmeyi beklerken, Demirtaş v Önder'e ait 2362 esas numaralı dosya incelenmek üzere rapor yazıcı hakime gönderilmiş ve akabinde bir hafta geçmeden red kararı verilmiştir. Bu olağanüstü hızlanma asla tesadüf değildir. AİHM'in 20 Kasım 2018'de Demirtaş'a ilişkin vermiş olduğu derhal serbest bırakma kararı sonrasında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Meclis'te yaptığı grup konuşmasında basın huzurunda "Karar bizi bağlamaz, karşı hamlemizi yapar işi bitiririz" beyanından bir hafta sonra açıklanmıştır. Demirtaş ve Önder'in 2013 İstanbul Newroz'unda barış çağrısı yaptıkları konuşmaları kolluk ve mahkeme tarafından kasti şekilde yanlış yazılarak kör göze parmak bir çarpıtma ile karar verilmiştir. Önder'in konuşmasında "HDK" geçen kısımlar iddianamede "PKK" olarak, "gülistan" olarak geçen kısım da "kabristan" olarak geçmiştir.

Yine aynı gün içerisinde Anayasa Mahkemesi, 'terör örgütü üyeliği' iddiasıyla tutuklanan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı Gültan Kışanak ve Demokratik Bölgeler Partisi Eş Genel Başkanı Sebahat Tuncel'in kişi hürriyeti ve güvenliği, seçme seçilme hakları ve siyaset yapabilme haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle yönündeki pek çok ihlale ilişkin başvuruları AİHM'nin DEMİRTAŞ ve TÜRKİYE henüz verilmiş güncel bir karar olmasına rağmen AYM bu karara uymayarak başvuruyu red etmiştir.

Yüksek Mahkeme Berberoğlu yargılamasında verdiği kararlar daha evvelki içtihadı olan Balbay kararından da kısmen uzaklaşmıştır. Yüksek mahkemenin içtihat bilirliliğine varamaması yerel mahkemelerde keyfi kararların verilmesine sebep olmaktadır.

TBMM 26. dönemde yasama dokunulmazlığını düzenleyen 2/1028 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi değişikliği ile maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; ilgili mercilere intikal etmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin dosyaları bulunan milletvekilleri hakkında, sadece ve sadece Anayasa'nın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmaması ve dolayısıyla yargılama önündeki anayasal engellerin kaldırılması hüküm altına alınmıştır.

Anayasa Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mustafa ŞENTOP açılış konuşmasında "Anayasa değişikliği Teklifi ile Anayasa'nın 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi hükmünün uygulanmaz denildiği, Anayasa'nın 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının varlığını sürdürdüğünü, tekrar seçilen milletvekili hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasının Meclisin dokunulmazlığı yeniden kaldırılmasına bağlı olduğu, bu hükme ilişkin

herhangi bir düzenleme yapılmadığı için hükmün yerinde durduğu ve geçerli olduğu, dolayısıyla tekrar bir seçim olması hâlinde seçilenlerin, dokunulmazlığı kaldırılan dosyalar bakımından, dokunulmazlığın yeniden kazanılacağına açık olduğunu” ifade etmiştir.

Tüm bunlara rağmen partimiz üyesi milletvekillerinin dokunulmazlıkları yokmuş gibi yargılamaları devam etmektedir.

Kaynak: Doğruluk Payı

E- CEZAEVLERİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Türkiye Avrupa Konseyi üyeleri arasında hapisane nüfusu en hızlı artan ülkedir ve dünyada en yüksek mahpus sayısı sıralamasında sekizinci sıradadır. İnşası devam eden hapisaneleri göz önüne alınca bu sayıların artacağı öngörülmektedir. Cezaevlerinde son dönemde yaşanan en temel sorunlar işkence, keyfi disiplin ve hücre cezaları, iletişim yasakları, işkenceci personellerin görevden alınmaması, sağlık ve tedavi hakkının engellenmesidir. Özellikle son dönemde sıkça gerçekleşen cezaevindeki ölümler, Adalet Bakanlığı'nın cezaevlerindeki yaşam hakkı ihlallerine ilişkin gerekli adımları atmadıklarına işaret etmektedir.

Ceza Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün ve Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün verdiği sayılara göre;

286 kapalı ceza infaz kurumu,
74 müstakil açık ceza infaz kurumu,
4 çocuk eğitimevi,
10 kadın kapalı,
7 kadın Açık,
7 çocuk kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere;

toplam **388 ceza infaz kurumu** bulunmakta olup, bu kurumların kapasitesi **213,186 kişilik iken, cezaevlerinde kalan kişi sayısı 260 bin 144 kişidir.**

Ayrıca Adalet Bakanlığı'nın bu yıldan itibaren 2023 yılına kadar 228 yeni cezaevi inşa etmeyi planladığı ileri sürülüyor. Bu, 2018 yılında tamamlanacak 38 yeni ceza infaz kurumunun ardından, 2019 yılından 2023 yılına kadar geçen sürede her yıl yaklaşık 50 yeni cezaevi inşa edilecek demektir.

Kadın ve Çocuk Mahpus Sayısı

On altı yıllık sürede çocuk tutuklu sayısında yüzde 51 artış olmuştur. Çocuk tutuklu ve hükümlü sayısı 2.045 iken on altı yılın sonunda yine yüzde 51 artışla 3.085'e; 2002 yılı sonunda 2.108 olan kadın tutuklu, hükümlü sayısı 15 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla 10.019'a

yükselmiş. Aradan geçen on altı yılda kadın mahpus sayısı yüzde 375 oranında artmış. 519'u hükümlü olmak üzere 743 anne cezaevlerindedir.

İmralı'ya Yönelik Ağırlaştırılan Tecrit ve Açlık Grevleri

Bilindiği üzere 1999 yılından beri, ağırlaştırılmış tecrit koşullarında, İmralı Adası'nda tutulan Sayın Abdullah Öcalan, avukatları ile 2011 yılından beri, ailesiyle ise 2016 yılından beri görüşmemektedir. AİHM kararlarına, CPT tarafından yayınlanan raporlara rağmen, Sayın Öcalan'ın yasalarca tanınmış temel hakları gasp edilmektedir. İmralı'da özellikle 2015 Nisan'ından bu yana uygulanan hiçbir şekilde ne avukat, ne aile, ne vasi, ne heyet ne de iletişim, haberleşme, telefon, mektup ve faks olanağını da yasaklayan, mutlak tecrit uygulamasının hukukun ötesinde bir durum olduğu açıktır. İmralı özelinde Sayın Öcalan'a uygulanan mutlak tecrit uygulaması, hukuka aykırı ve insanlık dışıdır.

Bu ağırlaştırılmış tecrit uygulamasının kaldırılması amacıyla hala cezaevinde olan Hakkari Milletvekilimiz Leyla Güven 33 gündür (10 Aralık 2018 itibariyle) açlık grevindedir. Leyla Güven'in öncülük ettiği bu açlık grevine, Türkiye'nin çeşitli cezaevlerinde bulunan onlarca siyasi tutsak da katılmıştır.

Cezaevlerinde İntihar

Cezaevlerinde 2017 yılında 57 kişi, 2018 yılında ise 44 kişi intihar etti.

İşyurtlarındaki İşçi Mahpuslar

50 binden fazla mahpusun 180 iş kolunda çalıştırıldığı İş Yurtları Kurumu, mahpuslara mesleki eğitim vermek, kişisel gelişimlerine katkıda bulunma vaadi ile başlamış olsa da 2017 yılı içerisinde yalnızca 15.000 civarında mahpusun mesleki eğitim aldığı kurumun faaliyet raporuna yansımıştır. Mahpus işçilerin aldıkları yevmiye ise kölelik şartlarını andırmaktadır. 7.5 ile 10 lira arasında günlük yevmiye alan mahpus işçiler, sabah sıklıkla 6'da infaz kurumundan çıkmakta, akşam ise 7 civarı dönebilmektedir.

Hasta Tutsaklar

Türkiye cezaevlerinde 2018 yılı itibari ile 400'ü ağır hasta olmak üzere, 1154 hasta mahpus bulunmaktadır. Yine İHD verilerine göre, Türkiye'de son 17 yılda en az 3502 hasta mahpus, ağırlaşan durumlarına rağmen tahliye edilmediklerinden ya da hastaneye sevkleri yapılmadığından cezaevlerinde yaşamlarını yitirmişlerdir.

Cezaevlerinde Engellenen Sağlık Hakkı

- Kelepçeli muayene ve tedavi,
- Tek kişilik bölmeli ring araçlarıyla sevkler,
- Sevklerin uzun sürelere yayılması ve geciktirilmesi,

- Sağlık raporlarının -talep edildiği halde- hastalara verilmemesi,
- Cezaevinde kalması mümkün olmayan ağır hasta mahpuslara 'cezaevinde kalabilir' raporu verilmesi ya da cezaevi koşullarının düzeltilmemesi,
- Tetkik ve tedavileri esnasında ayrımcı ve nefret söylemlerine maruz kalmaları,
- Dış güvenlik sorununun çözülememesi gerekçe gösterilerek hastane sevklerinin ve hasta kontrollerinin zamanında yapılamaması,
- Bulunduğu cezaevinden başka cezaevine nakil edilen mahkûmların sağlık dosyalarının geç gelmesi, yeni geldiği kurumda ilaç temininin gecikmesi ve geldiği kurumda ya da kurumun bulunduğu il/ilçe hastanelerinde hastanın takibini yapacak ilgili uzmanlık dalı hekimin bulunmaması,
- Besin değeri düşük yemekler, diyet yemeklerinin verilmemesi, yeterince gün ışığından faydalanılamaması, temiz suya erişimde yaşanan problemler, cezaevinin bulunduğu ilin iklim koşullarına göre ısıtılmaması, mahkumlara yeterli temizlik malzemesi verilmemesi, her mahkuma bireysel temizliği için verilmesi gereken temizlik maddelerinin ortak kullanılması, sıcak suya erişimde ki kısıtlamalar hastalıkların sağaltımını zorlaştırmakta, bulaşıcı hastalıkların yayılmasını kolaylaştırmaktadır.

Cezaevlerinde Rutinleşen Hak İhlalleri

- İşkence uygulayan yönetici ve personellerin görevden alınmaması
- Keyfi disiplin cezaları ile tahliyelerin engellenmesi
- Denetimli Serbestlikten faydalanabilmek için 'Örgütle İlişkim Yoktur' konulu dilekçe imzalama dayatması
- Aynı aileden tutuklu bireylerin birbirlerine uzak cezaevlerine konulması
- Haber verilmeden yapılan sürgünler (Mahpuslar buldukları hapisanede semaver, televizyon, buzdolabı gibi eşyaları parasını ödeyerek kantinden satın almaktadırlar. Ancak başka hapisaneye sevk edildiklerinde bu eşyaları götüremiyorlar, yeni hapisanede yeniden ücretini ödeyip eşya almak zorunda kalıyorlar. Parası olmayan da alamıyor. Eşyalarının gittikleri hapisaneye gönderilmesi için taşıma ücreti isteniyor. Sevk sırasında kitap taslakları, mektuplar, defterler ise kayboluyor.)
- Sansürlenmiş mektuplar, yasal dergi, gazete veya kitapların keyfi olarak verilmemesi.
- Cezaevlerinin artan nüfusu

F- İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Anayasa Mahkemesi 2012-2018 yılları arasında ifade özgürlüğüyle ilgili 6667 başvurudan sadece 94 tanesini karara bağlamıştır. Yani İfade özgürlüğü başvurularının sadece yüzde 1,4'ü

sonuçlanmıştır. AYM'nin bu hızla çalışması durumunda yeni başvurusu almasa bile sadece kalan başvuruları karara bağlaması 472 sene sürecek.

11 Ocak 2016 tarihinde Barış İçin Akademisyenler İnisyatifi'nin yayınladığı 'Bu Suça Ortak Olmayacağız' metni bir basın toplantısı ile kamuoyuna duyurulduğundan beri bu metnin imzacısı olan 2000'i aşkın akademisyenin yüzlercesi işten atıldı, pasaportlarına el konuldu, başka yerlerde iş bulmaları engellendi, buldukları yerelerde tehdit edilip saldırıya uğradılar, defalarca karakola çağrıldılar, bu hak ihlallerine dikkat çekmek için bir basın bildirisi okuyan dört akademisyen tutuklandı, yüzlercesi KHK'lerle kamu hizmetinden men edildi ve nihayetinde hepsine birden bireysel davalar açıldı.

1993 yılında Türk Ceza Kanunu'na giren ancak Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı olduğu 2014 yılına değin pek kullanılmayan "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlaması ile 2017 yılında başlatılan savcılık soruşturması 20,539'u iken, ceza mahkemelerinde açılan dava sayısı 6,033'tür.

Cumhurbaşkanlığına "hakaret suçu"nu düzenleyen TCK 299, 1 Ekim 2018'e kadar en az 49 gazetecinin hapis, ertelemeli hapis veya para cezası olarak mahkûmiyetine zemin oluşturdu. Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) Türkiye Örgütü'nün verilerine göre, bugüne kadar 53 gazeteci hakkında mahkûmiyet kararı verildi.

Türkiye'de mesleki faaliyetleri veya siyasi dosyalardan yargılanan 123 gazeteci, gazetecilik ve politik davalar çerçevesinde, 1602tan fazla gazeteci cezaevinde olup 36'sı halen yargılanmakta, 31'i mahkum olarak dosyalarını istinaf mahkemesine veya Yargıtay'a taşımıştır. 27'si hükümlü, 29'u da hapiste iddianame beklemektedir.

Türkiye son iki yılda altı sıra düşerek, 2018 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 157'inci sırada yer aldı.

G- KADININ HAKLARI

AKP iktidarı kadın emeğinin ev içinde bedelsiz kullanımının bir benzerini özel sektörde "esneklik" adı altında kurumsallaştırma eğilimindedir. Kadınların esnek işgücü olarak piyasaya dâhil olmaları teşvik edilirken bir yandan da "annelik" tartışmaları ile kadınlar evde tutulmaya çalışılmaktadır. Önceki yıla göre işsiz sayısının arttığı son 3 yılda bu artışın içerisinde kadın oranının yüksekliği dikkate değerdir. TÜİK verilerine göre 2015 yılında ilave işsizlerin % 62'si, 2016 yılında % 58'i ve 2017 yılında ise % 85'i kadındır.

Türkiye, AB ve OECD ülkeleri içerisinde kadın işgücüne katılma oranı, kadın istihdam oranı en düşük ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye'de kadın emeğinin koşulları özetle; tarımsal alanda, kayıt dışılığı ve hatta ücretsizlik oranı yüksek bir istihdamdır. Türkiye'de her 100

kişiden 50'si kadın iken işgücünün sadece yüzde 33'ü, istihdamdakilerin sadece yüzde 31'i kadındır. Ancak işsizlerin yüzde 44'ü, işgücü dışındakilerin ise yüzde 72'si kadındır.

İstihdamda görünen 9,1 milyon kadının yüzde 26'sı ücretsiz işlerde, yüzde 43,4'ü sigortasız işlerde çalışmaktadır. İşverenlerin yüzde 92'si erkektir. SGK verileriyle kadınların daha düşük ücretlerle çalıştırıldığı bilinmektedir. Kamu da bile kadın erkek ücretleri arasında farklılıklar ve eşitsizlikler mevcuttur. Hiyerarşi yükseldikçe kadın oranı azalmaktadır. Kamu idarelerinin üst yönetimlerinin yüzde 95'i erkektir.

Kadın üzerindeki cinsel, sınıfsal ve ulusal baskı erkek lehine kurulu olan erkek egemen sistemden kaynaklıdır.

"Ben zaten kadın erkek eşitliğine inanmıyorum" diyen AKP genel başkanı ve Cumhurbaşkanı olan Tayyip Erdoğan'ın söyleminde vücut bulan bu anlayış erkeklerin, kadınların sahip olmadığını vurgulaması yeniden ve ısrarla toplumsal nezdinde rıza üretmektir.

AKP'nin milliyetçi, mezhepçi cinsiyetçi politikaları kadın şahsında düşmanlık yaratıp toplumu şiddet sarmalı içirişine koymuştur. Şiddet ile kendi iktidarını ayakta tutan ve politikalarıyla meşrulaştıran AKP iktidarındır. Bu yüzdendir ki Kadın cinayetleri politiktir.

(Her yıl 145.000 kadın şiddete maruz kaldığına dair başvuru yapıyor.

Yılda 80.000 yakın cinsel şiddet suç duyurusu yapılıyor.

Şiddet önleme ve izleme merkezi sayısı ne yazık ki 73'tür.

Aile ve dini rehberlik bürosu sayısı 481 dir.

6284 nolu yasa ile sığınakta kalma hakkı veriliyorken, sığınak açması gereken 237 belediye sadece 32 sığınak açmış, sığınakların yatak kapasitesi %54 eksiktir.)

Erkek egemen devlet, topluma yönelik şiddet aracını her zaman ve her yerde sistematikleştirmiştir.

Kadına yönelik şiddet, yine devletin ideolojik ve baskı araçlarıyla meşrulaştırılmış, görmezden gelinmiştir. Ancak kadına yönelik şiddet evde, sokakta, okulda, iş yerinde sistematik ve yaygın şekilde sürdürmektedir.

Tarihsel olarak devam eden bu şiddet, AKP iktidarı döneminde, kadın düşmanı politikalarla kat be kat arttırılmış. Kadına yönelik her türlü şiddetin önü açılmıştır.

Türkiye'de,

2015 yılında 303,

2016'da 328,

2017'de 409,

2018'in ilk 10 ayında 340 kadın öldürülmüştür.

Türkiye’de her 10 kadından 4’ü şiddete, her 5 kadından biri hayatının bir döneminde tacize yada tecavüze maruz kalmaktadır. Şiddet uygulayanlara uzaklaştırma, yakın koruma gibi birçok tedbiri düzenleyen; kadınları maddi olarak güçlendirmekten kimlik değiştirmeye birçok hak tanıyan ve kadın örgütlerinin yıllarca süren mücadelesi sonucu yürürlüğe giren 6284 etkin uygulandığı takdirde kadınları korurken, uygulanmaması nedeniyle yüzlerce kadın erkekler tarafından göz göre göre katledilmektedir.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun kamuoyu ile paylaştığı 2018 Ocak-Kasım Raporu’na göre; 2018 yılında ise takip edilen ve 2018 yılında sonuçlanan kadın cinayeti davalarının yarısında iyi hal veya tahrik indirimi uygulanarak faillere indirimli bir şekilde ceza verildi.

Kadınlara yönelik şiddet vakalarında, polis karakollarına şikayet için giden kadınlar kolluk güçleri tarafından şikayette bulunmaktan vazgeçirilmeye çalışılmaktadır. Yaralama ve cinsel saldırı suçlarından dolayı görülen davalarda da sanıklar sıklıkla tutuksuz yargılanmaktadır. Bu yüzden kadınlar davalarının duruşmalarına gitmek istememekte, karşı tarafın kendilerine zarar vermesinden korkmaktadır.

H- ÇOCUK İSTİSMARI VE ÇOCUK İŞÇİLER

İHD İstanbul Şubesi Çocuk Hakları Komisyonu'nun İnsan Hak İhlali Raporu’na göre, Türkiye'deki cinsel suçların yüzde 46'sı çocuklara karşı islenmektedir. Çocuğun cinsel istismarında Türkiye dünya listesinde 3'üncü sıradadır. TÜİK verilerine göre, son 10 yılda 482 bin 908 kız çocuğu devletin izniyle evlendirildi. Son 16 yılda 142 bin 298 çocuk anne oldu ve bu çocukların büyük kısmı dini nikâh ile evlendirildi. 2002'den bu yana 18 yaşın altında 440 bin çocuk doğum yaptı. 15 yaşın altında cinsel istismara uğrayarak doğum yapan çocuk sayısı ise 15 bin 937 olarak kayıtlara geçti.

Türk Psikiyatri Derneği ‘Çocuk Cinsel İstismarı Bilgilendirme Dosyası’ raporuna göre Türkiye’de yılda ortalama tam 8 bin çocuk cinsel istismar mağduru olmaktadır. Şiddeti Önleme ve Rehabilitasyon Derneği’nin ‘2016 Çocuk İstismarına Yönelik Raporu’na göre, son 10 yılda çocuk istismarı vakaları yüzde 700 artmıştır.

Son yıllarda demokratik haklara getirilen ciddi sınırlamalar, ayrımcı ve cinsiyetçi tutumlar, toplumdaki erkek egemenliğini yükseltiyor, pekiştiriyor. Kadınları ve çocukları nesneleştirirken, erkekleri güçlendirip cesaretlendiriyor. Bu da çocukların daha ağır suçlara maruz kalmasına neden oluyor.

Toplumsal farkındalığın artması, halkın bağımsız ve tarafsız haber kanallarına daha etkin ulaşabiliyor olması, sistematik olayların sosyal medya aracılığı ile hızla yayılarak infial yaratması ve çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin hukuki ve sosyal mücadelesi cinsel istismar suçlarının daha görünür ve konuşulur olmasını sağlıyor.

Rakamların vuruculuğuna rağmen “Yüce Türk Milleti” ve/ya “sıcak aile” söylemleri ile milliyetçi ve cinsiyetçi yaklaşımların körüklenmesi, istismar vakalarının ortaya çıkmasının

önündeki en önemli engeli oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddete dair bir toplumsal uzlaşma oluşturularak, olayın gizlenmesi yönünde suç ortaklığı gelişmektedir.

Açıktır ki, kamu görevlileri istismarın açık edilmesini bir kamu görevlisi yükümlülüğü değil, bir toplumsal yük olarak görmektedir. Bu anlayışta kuşkusuz, milliyetçi söylemlerle mitleştirilen “Yüce Türk Milleti” algısı etkili olmaktadır. Nitekim AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Mahir Ünal’ın “Zannedersiniz ki bu millet, hırsızlıktan, tacizden, bu millet çocuk istismarından, çirkin işlerden başka sanki hiçbir şey yapmıyor” diyerek Türkiye'nin önüne geçilmek istendiğini belirtmesi, bir devlet yetkilisinin giderek artan istismar olayları karşısında “Yüce Türk Milleti” imajını koruma refleksini göstermesi de, söz konusu tezi doğrulamaktadır.

Çocukları korumanın bilinen en etkili yolunun, onlara cinsel istismarla ilgili bilgilendirme eğitimi vermek olduğu uzmanlarca ifade edilmektedir. Buna karşın Türkiye’de hem kız çocuklarının çok küçük yaşta bile cinsel olarak kodlanmasından kaynaklanan, çocukların arkadaşlık değerleriyle bir arada öğrenim görmesini engelleyen tutumlar, hem eğitimin içeriği, hem de çeşitli uygulamalarda, tam tersine, cinsiyetçiliği kışkırtan yaklaşımlar öne çıkmaktadır.

İstismarlar engellenmez, istismarcılar kollanırken, bu yönde çalışmalar yürüten derneklerin kapatılması ya da kimi derneklerin bu yöndeki çalışmalarının engellendiği de görülmektedir. Bu noktada Çocuk İstismarıyla Mücadele Derneği’nin çocuk istismarı konusunda çocukların eğitimi için hazırladığı karikatürlü broşürün dağıtımının dönemin İzmir İl Milli Eğitim Müdürü olan, şu anda Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü görevinde bulunan Vefa Bardakçı tarafından engellenmiş olduğunu hatırlamak gerekir. Hükümetin çocuk istismarının önlenmesine yönelik çalışmalar yürüten Derneklere yönelik engellemelerle gündem olurken, Ensar Vakfı gibi çocuk istismarı ile anılan kurumlarla protokol imzalaması tepki çekmektedir.

Çocuk İşçiler

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çocuk işçilikle mücadele etmek ve çocuk işçiliği durdurmak için “Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı” hazırlamış ve UNICEF’in düzenlediği "Çocuk Hakları ve İş İlkeleri Programı"nın tanıtım toplantısında 1990'lı yıllarda yüzde 15'i aşan çocuk işçi oranı bugünlerde yüzde 5'in altına düştüğü açıklamasında bulunsa da Türkiye'nin çocuk ölümleri karnesi oldukça kötü olup, Türkiye’de çocuklar zorla çalıştırılmakta ölmektedir.

2018 yılında aralarında 8 yaşında çalıştırılmaya zorlanan 8 yaşında çocuğun da olduğu Yılın ilk on ayında en az 66 çocuk iş cinayetinde yaşamını yitirmiştir.

Türkiye’de resmi olmayan rakamlara göre 2 milyonun üzerinde çocuk işçi vardır. Bu konuda bir önlem alınmadığı gibi çocuklara gün geçtikçe daha fazla güvencesiz ve kötü çalışma koşulları dayatılmaktadır. Öte yandan TÜİK verilerine göre sigortalı çalışan çocuk sayısı 150 bin olarak ifade edilmekte olup ne kadar çok çocuğun kayıt dışı ve ağır şartlarda çalıştığı da bu sayılarla ortaya çıkmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, 2013 ile 2018 yılları arasında

kapsayan beş yıllık dönemde en az 319 çocuğun iş cinayetlerine kurban gittiği ifade edilmektedir.

Çalıştırılan çocuklar, zaten ağır aksak ilerleyen işyeri denetimlerinin “görünmeyen” özneleri olmakta, dahası çocuk emeği gün geçtikçe daha çok denetim alanlarının dışında olan alanlara, işyerlerine kaydırılmaktadır.

•Geçmiş yıllara baktığımızda 2013 yılında 59 çocuk, 2014 yılında 54 çocuk, 2015 yılında 63 çocuk, 2016 yılında 56 çocuk, 2017 yılında 60 çocuk çalışırken yaşamını yitirmiştir.

• Yaşamını yitiren 62 çocuğun 10’u mülteci/göçmen çocuklardır. Mülteci çocukların ölüm oranının tüm göçmen işçilerin ölümünün 3-4 katı olması hem çalışma koşulları bakımından çok daha tehlikeli işlerde çalışmak zorunda kaldıklarını hem de çalışan mülteci çocuklara yönelik şiddetin ne denli büyük olduğunu göstermektedir.

• Çocuk iş cinayetlerinde ölen kız çocuklarının oranı ise yüzde 11 ile genel iş cinayeti verilerindeki kadın işçi oranının neredeyse iki katıdır. Bu durum kız çocuklarının özellikle tarım sektöründeki yoğun sömürsünden kaynaklanmaktadır.

İ- İŞ CİNAYETLERİ

Ocak ayında en az 144, Şubat ayında en az 128, Mart ayında en az 130, Nisan ayında en az 189, Mayıs ayında en az 169, Haziran ayında en az 151, Temmuz ayında en az 201, Ağustos ayında en az 185, Eylül ayında en az 167, Ekim ayında en az 179 ve Kasım ayında en az 154 işçi olmak üzere; **Türkiye’de 2018 yılının ilk on bir ayında en az 1797 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.**

2018’in ilk 10 ayında en az 92 kadın emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. 16 yıllık AKP iktidarında 22 bin işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.

Üçüncü Havalimanı İşçileri

Resmi sayılara göre en az 52 işçinin iş cinayetinde yaşamını yitirdiği, bugüne kadar 150.000’e yakın farklı işçinin çalıştırıldığı 3. Havalimanı inşaatı kapsamında fiili olarak çalışan yaklaşık 35 bin işçinin de direnişi desteklediği ifade ediliyor. Sık sık işçi cinayetleriyle gündeme gelen inşaatla en son 12 Eylül Çarşamba günü 17 işçinin yaralanmasıyla sonuçlanan bir servis kazası meydana geldi. Yaşanan bu olaydan sonra son günlerde ülke gündemine oturan işçi direnişi başladı. Fiili olarak 15-20 bin işçinin iş bırakma ve 4-5 bin kişi daha az sayıda işçinin de şiddet kullanmadan işyerine toplanarak yapılan sömürüye itirazını ifade ettiği tamamen yasal bir eylem gerçekleşti.

Aylardır aralıksız olarak ve her türlü iş kazası riski altında, 29 Ekim’de yapılacak olan resmi açılışa yetiştirilsin diye olağanüstü bir tempoyla çalıştırılan işçiler ağır ve kötü çalışma koşullarına tepki gösterdi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için tamamen demokratik bir

hak olarak bir eylem düzenledi. Eylemden önce yaşanan ve 17 işçinin yaralanmasıyla sonuçlanan iş kazası da işçilerin eylemlerini tetikledi. Ancak bu ve benzeri kazaların havalimanı inşaatı kapsamında çok sık yaşandığı önceden de kamuoyunun bilgisine yansımıştı. Önceden yapılan tüm itiraz ve başvurulara rağmen sorunlar çözülmedi.

14 Eylül Cuma günü işçiler, iş cinayetlerinin yaşandığını, çalışma şartlarının ağır olduğunu, maaşların ödenmediğini, yatakhane ve yemekhanelerde temizlik sorunlarının olduğunu söyleyerek yerleşke içerisinde söz konusu eylemi başlattı. 3. Havalimanı için kurulan üç yerleşkeden biri olan Akpınar yerleşkesinde başlayan direniş, 3. Havalimanı işçileri içerisinde yaygınlaşarak kitlesel eyleme dönüştü. Şirket yetkililerinin jandarmayı çağırması ve sonrasında herhangi bir şiddet hareketi içerisinde olmayan işçilere biber gazı ile müdahale edilmesi sorunları çözmek yerine şirket yetkililerinin tutumunun ne olacağını açığa çıkardı.

İşçilerle İGA Grubu (AKP + Cengiz - Kolin - Limak - MAPA - Kalyon Ortak Girişim Grubu) şirketlerinin yetkilileri arasında yapılan görüşmeler sonucunda, işçilerin 15 maddelik son derece insani talepleri önce şirket yetkilileri tarafından kabul edilmiş gibi kamuoyuna sunuldu. Ancak kısa bir süre sonra şirket yetkililerinin aslında işçileri oyalamak ve meşru direnişi kırmak amacıyla böyle bir bilgiyi yaydığı ortaya çıktı.

Haklı taleplerinin ret edilmesi üzerine de iş bırakma eylemi yayılarak devam etti. Sonrasında eylem bir sabaha karşı gerçekleşen polis ve jandarma baskısıyla bastırıldı. 2000'den fazla işçi keyfi soruşturmadan geçirildi ve aralarından seçilen 543 işçi devletin kolluk güçleri tarafından gözaltına alındı ve bu işçiler taşeron şirketlerin araçlarıyla karakollara taşındılar. İşçilerin sorgulanma süreçleri devam ederken, büyük medyada çıkan haberlerle işçilerin eylemleri kriminalize edildi. Medyanın önceki işçi taleplerini içeren eylemleri görmeyen tavrı bu eylemde ise eylemi sabote etme, dışlama ve hukuk dışılaştırma çabasına dönüştü.

J- KÜRT İLLERİNDE DEVAM EDEN ÇATIŞMALI SÜRECİN BİLANÇOSU

Sokağa Çıkma Yasakları

TİHV'in takip ettiği verilere göre, 16 Ağustos 2015 ile 1 Ekim 2018 tarihleri arasında, Dersim'de 6 kez, Elazığ'da 2 kez, Bingöl'de 7 kez, Muş'ta 7 kez, Bitlis'te 18 kez, Hakkari'de 23 kez, Siirt'te 7 kez, Şırnak'ta 13 kez, Batman'da 6 kez, Mardin'de 53 kez, Diyarbakır'da 190 kez olmak üzere 11 ilde, 50 ilçede en az 332 kez sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.

TÜRKİYE'DE SOKAĞA ÇIKMA YASAKLARI HARİTASI

16 AĞUSTOS 2015 - 1 EKİM 2018

Güneydoğu'daki 11 il ve en az 50 ilçede, en az 332 kez süresiz ve / veya gün boyu sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Ayrıca Hakkari ve Bitlis'e Bağlı çeşitli köy ve mezralarda saat kısıtlıkları dahilinde en az 21 kez daha sokağa çıkma yasağı ilanı gerçekleşti.

Yasaklar başlamadan önce gerçekleşen 2014 nüfus sayımına göre ilgili ilçelerde yaşadığı bilinen **en az 1 milyon 809 bin kişinin özgürlük ve güvenlik hakkı; özel ve aile hayatına saygı hakkı; toplanma özgürlüğü; örgütlenme özgürlüğü; din özgürlüğü; bilgi alma ve verme özgürlüğü, mülkiyetin korunması hakkı, eğitim hakkı, işkence ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele yasağı, yaşam hakkı ve vücut bütünlüğü hakkı** olmak üzere en temel hakları ihlal edilerek bu yasaklardan etkilenmiş olduğu tahmin edilmektedir. **(Kaynak: TIHV)**

Özel Güvenlik Bölgeleri ve Arazi Yasakları

- 1- **5 Ocak 2018 tarihinde** Hakkari merkez ve ilçelerine bağlı 31 bölgenin, özel güvenlik bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 2- **8 Ocak 2018 tarihinde Şırnak'ın** Cudi, Gabar ve Bestler-Dereler bölgelerinin bazı noktalarında "geçici özel güvenlik bölgesi" ilan edildiği duyuruldu.
- 3- **Tunceli Valiliği, 16 Ocak 2018 - 30 Ocak 2018 tarihleri arasında** 30 ayrı bölgede ilan edilen "Özel Güvenlik Bölgesi"ni yayınladığı yazılı açıklamayla duyurdu.
- 4- **Hakkari merkez ile Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçelerine** bağlı 62 bölgede, **24 Ocak 2018 günü saat 00:00:01'den 7 Şubat 2018 günü saat 23:59:59'a kadar** 15 gün süreyle "Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edildiği duyuruldu.
- 5- Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi** kırsalında bulunan 11 bölgenin **29 Ocak – 12 Şubat 2018 tarihleri arasında** "özel güvenlik bölgesi" ilan edildiği ve sivillerin giriş ve çıkışlarına yasakladığı duyuruldu.

- 6- Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **kent merkezi ile Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçelerine** bağlı bazı bölgelerin **(08 Şubat 2018 günü saat 00:00:01'den 22 Şubat 2018 günü saat 23:59:59)** özel Güvenlik Bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 7- Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **kent merkezi ile Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçelerine** bağlı 30 bölgenin **(25 Mart 2018 günü saat 00:00:01'den 08 Nisan 2018 günü saat 23:59:59)** özel Güvenlik Bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 8- Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada; **Hakkari Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçeleri** sınırlarında bulunan 30 bölgenin, **24 Mayıs ile 07 Haziran 2018 tarihleri** arasında Özel Güvenlik Bölgesi olarak ilan edildiği ve sivil giriş-çıkışlara yasaklandığı duyuruldu.
- 9- **Hakkari'de 08-22 Haziran 2018 tarihleri arasında** "Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edilen 30 bölge, güvenlik gerekçesiyle 14 gün boyunca giriş ve çıkışlara yasaklandı.
- 10- **31 Ocak 2018 tarihinde** Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Dersim ve ilçelerine** bağlı 30 bölgenin 1 Eylül 2018 tarihinde kadar Geçici özel güvenlik bölgesi" olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 11- Hakkari Valiliği tarafından yapılan açıklamada **Hakkari Merkez, Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçeleri** sınırlarında bulunan 30 bölgede, 9-23 Nisan tarihleri arasında geçerli olmak üzere "Özel Güvenlik Bölgesi" ilan edildiğini duyurdu.
- 12- Bingöl Valiliği tarafından yapılan açıklamada, kent merkezi ve 7 ilçesine bağlı 26 bölgenin, **30 Nisan- 14 Mayıs 2018 tarihleri** arasında "Geçici Özel Güvenlik Bölgesi" olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 13- **15 Mayıs 2018 tarihinde** Şırnak Valiliği tarafından yapılan açıklamada, **Şırnak** kırsalındaki Besta ve Cudi Dağı bölgelerinde bulunan 53 alanın, 15 gün süreyle Özel Güvenlik Bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 14- **18 Mayıs 2018 tarihinde** Şırnak Valiliği tarafında yapılan açıklamada, **Şırnak'ın Beytüşşebap ilçe** kırsalında bulunan 5 bölgenin, 15 gün süreyle Özel Güvenlik Bölgesi olarak ilan edildiği duyuruldu.
- 15- **Hakkari merkez ile Çukurca, Şemdinli ve Yüksekova ilçelerinde bulunan** 30 bölge **23 Haziran ile 7 Temmuz tarihleri** arasında 14 gün boyunca "güvenlik" gerekçesiyle yasaklandı.
- 16- **Bingöl merkez ile 7 ilçesinde (Adaklı, Genç, Solhan, Yayladere, Kiğı, Karlıova, Yedisu)** bulunan 26 bölgede 29 Haziran-13 Temmuz 2018 tarihleri arasında düzenlenecek operasyon nedeniyle özel güvenlik bölgesi ilan edildiği duyuruldu.

Yasaklanan Toplantı ve Yürüyüşler

- 1- Türkiye'nin Efrin'e yönelik işgal hareketi nedeniyle basın açıklaması veya gösteri veya yürüyüş gerçekleştiren en az 400 kişi gözaltına alındı.
- 2- 24 Haziran seçimleri öncesinde düzenlenen HDP mitinglerinin bitiminde kalabalığa yoğun polis saldırısı gerçekleşti.
- 3- 24 Haziran'da HDP'nin barajı aşmasını kutlayan yurttaşlara biber gazı ve tazyikli su ile saldırıldı.

- 4- 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü nedeniyle yapılan protestolarda kadınlara yönelik yoğun polis saldırısı gerçekleşti.
- 5- Özellikle özel anmaların yapılacağı günlerde Valilikler ilgili illerde toplantı ve yürüyüş yasaklarının uygulanacağını duyurdu.
- 6- 27 Mayıs 1995'ten beri Galatasaray Lisesi önünde yakınlarının akıbetini sormak için toplanan Cumartesi Anneleri eylemi 700. Haftada polis saldırısı ile engellenmiş ve bu haftadan sonra Cumartesi İnsanları'nın Galatasaray Lisesi önünde toplanması yasaklanmıştır.

K- EKOLOJİ

HES -BARAJ

Doğu Karadeniz'in birçok vadisi, dünyada eşi benzeri bulunmayan doğal güzellikleri, endemik bitki örtüsü ve jeolojik yapısı, fauna ve florası ile bütünlük bir yapıda, dünya genelinde koruma öncelikli 200 ekolojik alan arasında yer almaktadır. Vadilerden bazıları Turizm Bölgesi ilan edilirken, birçoğu ise SİT Alanı ilan edilmiş, bir kısmı ise Milli Park sınırları içerisinde yer almakta, çoğunluğu ise SİT Alanı olma özelliği taşımaktadır.

İktidarın 'kalkınma planı' adı altında, Doğu Karadeniz'deki dere ve vadiler üzerinde, şu ana kadar elde edilen resmi verilere göre 1700 civarında HES yapılmasının planlanıyor. Bunlardan 400'e yakınının projelendirilerek çalışma aşamasına geldiği, bütün bunların dışında ise 2 bin de mikro HES projesi geliştirildiği biliniyor. Bugüne kadar yapılan Baraj- HES 'lerden kaynaklı binlerce insan göçe zorlanırken, eşsiz güzellikteki vadiler heba edildi.

Bir kısmı faaliyete geçen, bir kısmı yargı kararıyla yapımı durdurulan, bir kısmı da proje aşamasında olan 1700 tane HES (Hidroelektrik Santrali) projesi uygulandığında üretilecek enerji, Türkiye'nin elektrik üretiminin sadece binde 4'ü civarındadır. Mevcut elektrik hatlarının onarılmasından sağlanacak enerji tasarrufu ise %24 olduğu hesaplanmış, bu durum nasıl bir dramatik tabloyla karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Anlaşılır olması için şöyle ifade edecek olursak boru delik ve bize gelen su azaldıkça onarmak için daha fazla su basılıyor.

CERATTEPE

Artvin Cerattepe, Türkiye'nin ve dünyanın en zengin bitki örtüsüne sahiptir. Altın ve Bakır Madeni İşletmesi, ormanlık alanlar üzerinde yer almaktadır. Ruhsat sahasının 600 metre uzaklığında "Hatila Vadisi Milli Parkı" bulunmakta ve bu vadi içerisinde yöre halkı tarım uğraşmaktadır. Yine maden sahası civarında pek çok su kaynağı mevcut olup, bu kaynaklar Artvin'in içme suyu ihtiyacını karşılamakta. Yapılan madencilik çalışmaları nedeniyle dereler kirlenmekte, hayvanlar zehirlenmekte, tarım alanları ciddi anlamda zarar görmektedir.

Artvin halkı yıllardır üzerlerine çöken bu kabustan kurtulmak için direniyor.

Mahkemeler tarafından iptal edildiği halde Bakanlık tarafından yeniden ÇED verilmesi üzerine açılan dava henüz sürüyorken, 2016 yılında asker polis zoruyla şirketin Cerattepe'de çalışmalarına başlaması sağlandı. Dava OHAL sürecinde Rize İdare Mahkemesi tarafından 'burada maden yapılabilir' kararıyla sonuçlandırıldı. Daha sonra Danıştay da yerel mahkemenin kararını onaması sonucu 700 kişilik dava Anayasa Mahkemesine götürüldü.

Yandaş şirkete rant alanı açmak için, yöre halkının eylemlilikleri, yıllardır sürdürdükleri hukuksal mücadeleleri, üniversitelerin görüşlerini hiçe sayarak, Artvin'de darbe yaptınız!

Cerattepe'deki madenden devletin kazanacağı parayı Artvin halkı biz size cebimizden öderiz diyor. Ama İktidar şirketin çıkarı peşinde. Dileriz anayasa mahkemesi tarafından bu hukuksuzluktan dönülür. Sayın Demirtaş davasında ki gibi AİHM kararına gerek kalmaz

YEŞİL YOL

Yeşil Yol projesinin geçtiği 2350 kilometrelik güzergâh üzerinde 1., 2. ve 3. derece doğal SİT alanları bulunuyor. ÇED süreci işletilmemiş, bir proje. Bu proje beraberinde ciddi bir yapılaşma ve rant alanı yaratırken, yol için dökülen asfaltın toprakla suyun ilişkini keseceğinden yağışların sele dönmesine yol açacak. Yine "Yeşil Yol Projesi" küresel iklim krizinden dolayı kuraklık riski altında olan Türkiye'nin de en önemli orman alanlarının yok oluşunu da beraberinde getiriyor. Bu projeye yöre halkının yaşam alanları, tek geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılıkla ellerinden alınacak.

Kızılcaköy'de JES'e Karşı Direniş Sürüyor;

Aydın İncirliova ilçesi Kızılcaköy Mahallesi, Gerenkova, Kardeşköy, Balıkköy, Dereağzı köyleri içerisinde toplam 120 JES kuyusu açılmak istenmektedir.

Firmanın Sarı Zeybek adını verdiği JES projesinde açılmak istenen kuyuların tamamı incir bahçesi ve birinci sınıf tarım arazisinde yer alıyor.

Yandaş Gürmat Elektrik Üretim A.Ş. tarafından işletilmek istenen JES'lere karşı köylüler 100 günü aşkın bir zamandır direniyor. Şirketin polis ve jandarma eşliğinde Kızılcaköy'e gidip tarım alanlarını tel örgülerle çevirmesine izin vermeyen köylülere jandarma saldırdı. Jandarma tarafından darp edilen ve yaşları 80'nin üzerinde olan köylü kadınlar hastaneye kaldırıldı.

KANAL İSTANBUL

Kanal İstanbul projesi 45 km uzunluğunda, 25 m derinliğinde, 250 m genişliğinde planlanmaktadır. Karadeniz'den Marmara Denizine kadar tüm coğrafyayı geri dönüşümü olmayacak şekilde etkileyecek, Kanal İstanbul'un ÇED başvuru dosyasına göre, projeden etkileneceği belirtilen toplam nüfus 823 bin 834 kişi.

Mart 2018 de yapılan halkın katılımı toplantısında ise, Kanal İstanbul projesinin İstanbul'daki 4 ilçe sınırları içerisinde, 37 mahallede bulunan 273 bin hanedeki 996 bin kişiyi etkileyeceği ifade edilmiş. Burada tarımla, ormancılıkla uğraşan nüfus hem yerinden edilecek hem de geçim kaynakları ellerinden alınacak.

Kanal İstanbul, 3. Havalimanı, 3. Köprü ulaşım projeleri değil kentin kuzeyine yeni bir kent inşa etme, rant alanları açma projeleridir.

3. HAVALİMANI

3. Havalimanı projesi alanı yaklaşık 7.650 hektar kadardır. Bu alanın 6.173 hektarı orman, 1.180 hektarı madencilik ve diğer kullanım, 660 hektarı göl, 236 hektarı mera, 60 hektarı tarım, 2 hektarı fundalıktır. Proje alanının yaklaşık %2,47'lik (189,182 hektar) kısmı özel mülkiyettir.

Projeden kaynaklı doğrudan kesilecek orman alanı toplamı 6.173 hektar olarak belirtilmişti. Resmi makamlarca (Çevre Bakanı dahil) 3. Havalimanı inşaatı kapsamında 1 Milyondan fazla ağacın kesildiğini kabul edilmiştir.

İZMİR KÖRFEZ GEÇİŞ OTOBANI PROJESİ

2017'de temeli atılmaya başlanan İzmir Körfez Geçiş Otopanı Projesi, TMMOB'a bağlı bazı meslek odaları ve 80 kişinin dava açması ve İzmir 3. İdare Mahkemesi tarafından atanan 11 kişinin hazırladığı bilirkişi raporu sunması sonucunda 2018 yılının Ağustos ayında durduruldu. Gediz deltasında yaşayan flamingolar için yaşamsal tehdidi bulunan bu proje, usulsüz bir şekilde ÇED raporu aldığı ortaya çıkmış, çevre aktivistlerin ve ekolojik örgütlerin tepkilerine rağmen devam ettirilmişti. İzmir'in Gediz Deltası, flamingolar başta olmak üzere çok sayıda kuş türünün dünyadaki en önemli yaşam alanlarından birisi. Türkiye'deki 14 uluslararası öneme sahip Ramsar Alanı'ndan biri olan Gediz Deltası, aynı zamanda Doğal Sit Alanı olarak korunuyor. 40 binden fazla flamingonun yuvası olan Gediz Deltası, UNESCO'nun Dünya Doğa Mirası ile ilgili dört kriterinin tamamını sağlıyor¹.

İzmir Körfez Projesi, Binali Yıldırım'ın AKP İzmir Belediye Başkan Adayı olduğu 2014 yılında İzmir'de gerçekleştirilecek 35 projeden biridir.

Orman Yangınları

90'lı yılların savaş stratejisinin bir parçası olan orman ve köy yakmaları, AKP İktidar tarafından 2015'in ikinci yarısından başlamak üzere Kürdistan'ın Dersim, Amed, Bingöl, Mardin, Siirt, Hakkari başta olmak üzere tüm illerini kapsayacak şekilde sistematik olarak devreye konuldu ve binlerce dönümlük doğal yaşam alanı talan edildi.

¹